

beståndsdel i världsordningen, naturen och livet som de troende kallar Gud Fader och vars dom allt är underkastat."

Denna livssyn är den innersta drivkraften i det revolutionära verk som Havel satsat sitt liv på. Och detta innebär samtidigt att han är avvisande till varje form

av utopism: "Av de utopister, som lovat ett jordiskt paradiset har världen de allra värsta erfarenheter."

Om jag satt i en svensk partistyrelse, skulle jag arbeta för ett seminarium kring Václav Havels tänkande. Vi behöver mer av det.

ANN-SOFIE NILSSON:

Fyrahundra sidor av retorik

Pierre Schoris nya bok lovar mer än den kan hålla. Något övertygande *Dokument inifrån* lyckas han inte ge läsaren. Framför allt inte något dokument inifrån den förre kabinettssekreterarens tankevärld.

Pierre Schori: **Dokument inifrån**. Tidens förlag 1992

I stället för att gripa tillfället att utveckla de idéer och tankar som väl vägleder den förre kabinettssekreteraren i hans flängande till jordens alla hörn har Schori valt att kopiera valda delar av sin omfattande adressbok och publicera detta i bokform.

Uppblandat med den flödande – och överflödiga – informationen om vilka delar av vår världs befolkning som är Pierre med Schori finner man retoriska haranger av klassiskt schoriskt slag.

De av oss som har studerat Pierre Schoris tidigare produktion har också

svårt för att hitta något nytt i faktaväg på de fyra hundra sidorna. Det skulle vara beskrivningen av författarens äventyrliga flygfärder för att ta sig till Havanna. Den internationelle socialistens liv är tydligen spännande värre.

Man kan då ställa frågan om vad syftet med verket är, när presentationen av nytt material är så sparsam.

För den informationen behöver man dock inte bläddra långt. Redan på första sidan i förordet förklarar Schori att boken är ett försök att slå tillbaka mot högerns i hans tycke oacceptabla kritik av den socialdemokratiska utrikespolitiken.

Kritiken från höger menar Schori "sannolikt ingår . . . i ett systematiskt försök att skriva om Sveriges utrikespolitiska nutidshistoria, att i efterhand försöka återerövra en tidigare förlorad debatt och terräng" (sid 7).

Att socialdemokratin, och Schori själv, har svårt att hantera den öppna och fria debatt som kännetecknar ett demokra-

tiskt samhälle har vi som befinner oss utanför nämnda rörelse inte kunnat undgå. Kritik av Olof Palmes gärningar eller person går alldeles särskilt inte för sig.

Dokument inifrån bekräftar bara vad vi redan vet alltför väl.

Därför känns det inte riktigt äkta när Schori, under ett av många totalangrepp på moderat politik, i upprörd ton framhåller att "utrikespolitiken aldrig (får) bli ett partis ensak, den är alltid en nationell angelägenhet" (sid 50).

Aningen fel känns det också när författaren ger sig på att tala om Sten Anderssons Fingerspitzgefühl och Baltikum

på en och samma sida, eller när han dedicerar åtskilliga sidor åt den kubanska demokratin, ett område som ingår i svensk socialdemokratis nya arsenal av utrikespolitiska hobbies.

Riktigt ledsamt blir det också på sina håll, när författaren avslöjar att han ännu inte har förstått varför eller hur Sovjetimperiet brakade samman.

Däremot är det lätt att hålla med Pierre Schori om att detta är en tid då "mycket av det gamla har dött men det nya ännu inte fötts" (sid 9). Det är just det som boken visar klarare än något annat.

Oavsiktligt får man förmoda.